

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a ... jogtanácsos által képviselt felperesnek a Hernádi és Kovács Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Hernádi Eleonóra ügyvéd által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, Köztársaság tér 7. - hiv. szám: ...) alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2009. évi június hó 25. napján kelt 2.K.31.019/2009/4. számú elsőfokú ítélete ellen az alperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az alperest új eljárásra kötelezi.

Kötelezi a felperest, hogy az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg az államnak 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes megbízottjai 2008. március 26. napján - ... szám alatti - fogyasztási helyen tartott ellenőrzésük során rendellenes áramvételezést vélelmeztek. A fogyasztási hely használójának jelenlétében készült jegyzőkönyv szerint a minden napszaki háromfázisú fogyasztásmérő első túláramvédelmi berendezése nem a közüzemi szerződésben szereplő nagyságú, ugyanis 3x32 A „C” karakterisztikájú kismegszakítók vannak felszerelve. A kismegszakítók a szegecseléseken sérülés látható, a plombalenyomatok nem megfelelőek. A szerződésszegés megszüntetése érdekében a kismegszakítók és a mérőórát lecserélték. A felhasználó a jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozatában sérelmezte a kismegszakítók cseréjét arra hivatkozással, hogy a rendelkezésre álló közüzemi szerződés és teljesítménybővítést bizonyító jegyzőkönyvben egyértelműen szerepel, hogy „C” típusú kismegszakítók voltak engedélyezve és felszerelve a felhasználási helyen. A leszerelt mérőórát és kismegszakítók 2008. június 2-án és augusztus 5-én - a

fogyasztó jelenlétében - igazságügyi műszaki szakértő vizsgálta meg. Mindkét esetben azt állapította meg, hogy szabálytalan áramvételezésre utaló sérülések a kismegszakítókban nem voltak.

A felperes a szerződésszegésre hivatkozással az Üzletszabályzatának (a továbbiakban: ÜSZ) 6.9.2.1. e) pontja szerint kiszámított mindösszesen 720.000 forint kötbér megfizetését írta elő a fogyasztó terhére. Álláspontja szerint a nem megfelelő plombalenyomat utal arra, hogy a részéről rendszeresített mérőóra zárópecsétjét megbontották, ami okán lehetővé vált a mérés befolyásolása, illetőleg a méretlen vételezés.

A fogyasztó a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Dél-alföldi Regionális Felügyelőségénél (a továbbiakban: NFH) panasszal élt. A fogyasztó (a továbbiakban: panaszos) a felperesi követelés jogszerűségét vitatta. Kérte a terhére megállapított kötbér törlését, avagy mérséklését.

A NFH - a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 159. §-ának s) pontjára utalással - a panaszos beadványát a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 22. §-ának (2) bekezdése alapján áttette az alpereshez, mint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz.

Az alperes a lefolytatott eljárása eredményeként - a Vet. 158. §-ának (2) bekezdés g) és 159. §-ának sz) pontjaira hivatkozással - hozta meg 2008. december 23. napján kelt ... számú határozatát. Megállapította, hogy a panaszos a felperesi ÜSZ 6.9.2.1. d) pontja szerinti szerződésszegést követte el, amely alapján a szolgáltató kártérítési igénnyel léphet fel, de kötbért nem kérhet. Ezért kötelezte a felperest a panaszos terhére előírt 720.000 forint kötbér törlésére.

Az alperes ezt a határozatát a ... számú határozatával módosította akként, hogy az ügyben a hatásköri hivatkozás helyesen a Vet. 159. §-ának e) pontja.

A felperes keresetében az alperes módosított határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Hangsúlyozta, hogy saját hálózatának ellenőrzése során észlelt szabálytalanságból eredő polgári jogi igény érvényesítésére jogosult, de ennek jogalapjáról az alperes nem, csak a bíróság dönthet. Az alperes a jelen ügyben a Vet. 159. §-ának e) pontjában biztosított hatáskörén túlterjeszkedve jogszabálysértő módon hozta meg módosított döntését. Állította, hogy jogszerűen alkalmazta a kötbér számítása során a panaszosi szerződésszegés miatt az ÜSZ 6.9.2.1. e) pontját az idegen eredetű plomba észlelése miatt.

Az alperes a módosított határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozással, hogy a felperes az ÜSZ alapján csak rendeltetésszerűen gyakorolhatja jogait, ennek hiánya esetén a hatóság - mint a perbeli esetben is - köteles beavatkozni.

A perbe a panaszos - értesítés ellenére - beavatkozni nem kívánt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes módosított határozatát hatályon kívül helyezte. Megállapította, hogy az alperes döntése - figyelemmel a Ket. 121. §-ának (1) bekezdés b) pontjára - semmis, mert a Vet. 159. §-ának e) pontja alapján nem volt hatásköre a lakossági fogyasztó panaszának érdemi - magánjogi igényről is rendelkező - elbírálására. A Vet. 159. §-ának e) pontja kizárólag hatósági ellenőrzés keretében gyakorolható hatáskört teremt, ez azonban nem eredményezheti azt, hogy az alperes fogyasztói panaszokat bíráljon el, illetve magánjogi vitát döntsön el. Utalt arra, hogy az alperes a Vet. 159. §-ának e) pontja alapján arra jogosult, hogy a Ket. VI. fejezete szerinti eljárásban a tudomására jutott engedelYESI mulasztásokat - akár helyszíni ellenőrzés keretében - kivizsgálja, erről jegyzőkönyvet vagy feljegyzést készítsen. Amennyiben indokoltnak tartja a saját, vagy más szerv hatáskörébe tartozó eljárás megindítását, úgy jogosult, hogy a szükséges intézkedéseket tegye. Eljárása eredményeként csak olyan jogkövetkezményt írhat elő, amelynek alkalmazását számára a jogszabály kifejezetten lehetővé tesz. A felperes álláspontját elfogadva utalt arra, hogy a polgári jogviták elbírálására, anyagi jogi igények elbírálására, magánjogi jogviszony alakítására a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság jogosult. Függetlenül attól, hogy az alperesnek a jogalkalmazása során a felhasználók érdekeit is figyelembe kell vennie [Vet. 158. § (2) bek. g) pont]. Rögzítette, hogy az alperes új eljárásra kötelezését mellőzte, mert álláspontja szerint nincsen olyan hatásköri szabály, amely alapján az alperesnek a NFH-tól érkezett panasz alapján közigazgatási hatósági eljárást kell indítania. A Ket. 23. §-ának (1) bekezdése szerinti egyeztetést kell lefolytatni annak megállapíthatósága érdekében, hogy a felhasználó beadványának elintézése közigazgatási úton melyik szerv hatáskörébe tartozik. Az egyeztetés eredménytelensége esetén a Ket. 23. §-ának (3) bekezdése szerint kell eljárni.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesi kereset elutasítását kérte. E körben kiemelte, hogy az üzletszabályzatok alkalmazásánál szükségszerűen hatóságként olyan jogviszonyban foglal állást, amely egyébként a Ptk. szerinti közüzemi szerződésnek minősül. Ezért a panaszügyekben hozott döntései szükségképpen járnak magánjogi következményekkel is. A perbeli esetben ez a kötbér törlését jelentette, mert a felperes helytelenül alkalmazta üzletszabályzatának előírását.. Hangsúlyozta, hogy számára a jogalkotó széleskörű hatáskört biztosít a fogyasztók védelme érdekében. Mindezen elvek érvényre juttatása mellett a perbeli esetben nem az ügyfelek közötti polgári jogi jogvitát bírálta el határozatával, hanem egy konkrét jogsértést kívánt kiküszöbölni, amelyre a Vet. 159. §-ának e) pontja megfelelően hatáskört biztosít. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult. Az alperes kérte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása esetén a Fővárosi Ítéltábla az ítélet indokolásából mellőzze a magánjogi jogviszonyokra vonatkozó megállapításokat, és a 2009. július 1. napjától hatályos Vet. 159. §-ának sz) pontja szerinti rendelkezésre figyelemmel az alperest új eljárás lefolytatására kötelezze. Az alperes a másodfokú eljárás során tartott tárgyaláson

előadta, hogy amennyiben a fellebbezésében foglaltak szerinti döntésre a másodfokú bíróság nem lát jogszerű lehetőséget, úgy kéri az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra való utasítását.

A felperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott jogi érveit. Hangsúlyozta, hogy nem vitatja, hogy az alperes hatáskörében eljárva jogosult lenne-e vizsgálni azt, hogy a felperes eljárása során a jóváhagyott üzletszabályzat rendelkezéseinek betartásával járt-e el. Ezt meghaladóan azonban további vizsgálatra nem rendelkezik hatáskörrel, így a perben felülvizsgálni kért határozatban sem tehetett volna magánjogi jogviszony elbírálására irányuló megállapításokat. Állította, hogy a Vet. 159. §-ának sz) pontja sem biztosít olyan hatáskört, amely alapján a hatóság jogosult lenne a felperes és a felhasználók közti magánjogi jogviszonyból eredő szerződésszegéssel kapcsolatos jogvita elbírálására.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálhatja, változtathatja meg. Az alperes fellebbezésében többek között támadta az elsőfokú bíróságnak a semmisségre és a magánjogi igényérvényesítésre vonatkozó megállapításait, utalva arra, hogy a jogalkotó meghatározott területeket érintően hatáskört biztosít az alperesnek a fogyasztói érdekvédelem érvényesítése körében. Ezért a 2009. július 1. napjától hatályos Vet. 159. §-ának sz) pontja szerinti rendelkezésre figyelemmel (amit a megismételt eljárásokban is alkalmazni kell) a hatóság új eljárás lefolytatására való kötelezését kérte.

Az elsőfokú bíróságnak a Vet. 159. §-ában előírt hatásköri szabályok alkalmazhatósági körét elemző ítéleti okfejtésének eredményeként levont következtetéseivel (semmisség, polgári jogi igény elbírálhatósága) nem értett egyet a másodfokú bíróság.

A Vet. 159. §-ának módosított sz) pontja szerinti felsorolás a törvényi indokolással összhangban azt jelzi, hogy mely területeket érintő lakossági fogyasztói panaszok kerültek át a fogyasztóvédelmi felügyelőséghez. Ezt meghaladóan biztosítva azt, hogy az alperes továbbra is dönt az engedélyesekkel szemben felmerülő panasz ügyekben. Ha az alperesnek a panaszok kivizsgálására hatásköre van, akkor ez azt jelenti, hogy az ügyben köteles eljárni, ami magába foglalja a döntéshozatali kötelezettséget. Ezért az elsőfokú bíróság által hivatkozott Ket. 121. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségi ok fel sem merülhet.

Az alperes hatósági ellenőrzési jogkörével élve jogosult az engedélyesek gyakorlatának vizsgálatára. Az eljárás során, azt észelve, hogy a felperes helytelenül alkalmazta az üzletszabályzatának szankcionálásra vonatkozó

előírásait, e körben határozati kötelezést írt elő, ami érintőlegesen ugyan, de kapcsolatos volt a panaszosi kérelemmel.

A hatóság e tekintetben nem vont el bírósági hatáskört, mert nem polgári jogi igény tárgyában döntött, hanem a felperesi üzletszabályzatot érintő megállapítást tett. Így ezzel kapcsolatban a Ptk. 7. §-ára utaló felperesi érvelést elfogadó ítéleti megállapításokat sem tartotta helytállónak a Fővárosi Ítéltábla.

Nem vitatottan önmagában a jogszabályokon alapuló hatáskör nem jelent teljes eljárási szabadságot a hatóság részére. Az alperes minden esetben köteles vizsgálni a hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezéseket, ugyanis ez határozza meg az eljárása irányát, a bizonyítás menetét és az ennek alapján meghozható döntések formáját is.

Az alperes hatáskörét csak az eljárási szabályoknak megfelelően gyakorolhatja. E körben minden esetben vizsgálnia kell a hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezések alkalmazhatósági körét, tisztázva, hogy a kérelem elbírálására van-e jogszerű lehetősége. A hatóság a jogilag releváns tények feltárásával és a szükséges körben bizonyítás lefolytatásával kerül abba a helyzetbe, hogy megállapítsa azt, hogy a panaszosi kérelmet előterjesztő felet valóban érte-e jog- vagy érdeksérelem, illetve miként lehet azt jogszerűen megszüntetni. A perbeli esetben előterjesztett kérelemmel összefüggően az alperes körültekintően nem vizsgálta a hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezések alkalmazhatósági körét. A panaszosi kérelem mindenre kiterjedő vizsgálata nem történt meg a hatóság részéről. Ez eredményezte, hogy lényegében a panasz elbírálatlan maradt és emiatt az előterjesztett kérelemhez nem kapcsolódó határozati megállapítások sem tekinthetők megalapozottnak. Az alperesnek a hatásköri szabályok vizsgálata eredményeként tett megállapításainak megfelelően kell intézkedést foganatosítania annak érdekében, hogy a panaszkérelem ne maradjon elbírálatlan.

A Pp. alkalmazandó 339. §-ának (1) bekezdése értelmében ha a törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi és - szükség esetén - a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi. Az új eljárásra kötelezés akkor mellőzhető, ha a határozat jogszerűségét érdemben vizsgálva a jogsértés hiányát állapítja meg a bíróság. Ez nem teljesült a perbeli esetben, mivel az elsőfokú bíróság az ügy érdemét érintően nem vizsgálódott és bizonyítást nem folytatott le, hanem lényegében formai hiba miatti eljárási jogszabálysértés okán helyezte hatályon kívül az alperesi határozatot.

A fentebb kifejtettekre figyelemmel a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásából a semmisségre az anyagi jogi hatásköri norma hiányára és a magánjogi jogérvényesítésre vonatkozó okfejtést mint szükségtelent és oda nem tartozó érveket mellőzte, és az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyta helyben, hogy az alperest új eljárásra kötelezte. A panaszos kérelme ugyanis nem maradhat elbírálatlan.

A - 2009. július 1. napjától hatályos - Vet. 159. §-ának sz) pontja alapján megismételt eljárásban célszerűnek mutatkozik az NFH megkeresése, és az erre adott válasz ismeretében kell vizsgálnia az alperesnek a hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezés alkalmazhatósági körét. Ez alapján tett megállapításait rögzítve a hatásköri szabályok által meghatározott körben és módon kell eljárnia a fentebb kifejtettek figyelembevételével és meghoznia döntését a panaszosi kérelem tárgyában, konkrétan az egyedi ügyre vonatkozó megállapítások megtétele mellett.

A peres felek a másodfokú eljárásban perköltséget nem kértek, ezért erről a Fővárosi Ítéltáblának rendelkeznie nem kellett, míg a fellebbezési illeték viselésére a felperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles, mivel az új eljárásra kötelezés tekintetében az alperes fellebbezése sikerre vezetett (a mellőzött rendelkezéseket meghaladóan).

Budapest, 2009. év november hó 18. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet s. k. a tanács elnöke, **Dr. Bacsa Andrea** s. k. előadó bíró, **Dr. Vitál-Eigner Beáta** s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő